

PERHEPALVELIJOILLE

(Kirj. Kausta Savenaro)

NEW YORKISSA on enemmän palvelusväkeä kuin millään toisella alalla työskenteleviä työläisiä, suomalaisten keskuudessa. Puhun tässä suomalaisista, sillä olisihan hyvä jos voisimme saada edes suomalaiset tietoisiksi siitä mitä tarkoitetaan sanalla "järjestynyt". Suomalaiset työtöt ovat aina olleet "rouville" haluttua tavaraa; he tekevät työssä hyvin, ovat puhtaita, säästäväisiä ja rehellisiä.

Sen ajan kun olen ollut täällä, kohta kymmenen vuotta, olen luonut lyhyen katsauksen palvelijain oloihin, varsinkin heidän "järjestys" asiaansa nähden. Kun tulin tänne oli täällä siihen aikaan kohoamassa perhepalvelijain järjestö, ja näytti siltä kuin sen siemenet olisivat olleet jo itämässä ja että osanotto olisi kohonnut päivä päivältä.

Bronx'in S. S. O. oli silloin vielä toiminnassa. I. W. W.-läiset toimien heidän kanssaan. Ja siellä perustettiin myöskin perhepalvelijain unio. Mutta S. S. O. lakaten toimimasta, muuttui se jäsenistö täydellisesti I. W. W.:eetä kannattavaksi joukoksi. Kuitenkin, ikävä kyllä, vaikka järjestö kokonaisuudessaan on mennyt huimaavaa vauhtia eteenpäin, niin järjestymisen perhepalvelijain keskuudessa ei ole osoittanut mitään kasvamisen merkkejä. Vaikkakin alussa näytti siltä, että perhepalvelijoista saadaan laajakantoinen ja merkitsevä joukko I. W. W.:hen, käsittää se tänäpäivänä todellisuudessa vain pienen määrän, joista suuri osa kuuluu siihen jäsenenä vain siksi, että työskentelevät järjestön kontroleeraamissa työpaikoissa, ja toisia taas jotka ovat yhtyneet siihen puhtaasti ulkonaisista sentimentaalisisista syistä, kuten esimerkiksi sellaiset perheen vaimot, joiden miehet ovat järjestön jäseniä.

Täällä New Yorkissa, I. W. W. liittoon kuuluu etupäässä nikkareita, joiden toiminta on varsinaisesti merkitsevää järjestölle. Naiset taas ovat nyt vain sellaisia tarpeellisia apulaisia, toimien iltamatilaisuuksissa ravintolahommissa ja sen semmoisissa, sillä eihän mikään järjestö pysy yllä ilman rahaa, siis ei ole aivan paikallaan sanoa, että naisista ei ole mitään hyötyä. Kuitenkin heiltä on jäänyt kokonaan sivuun se tärkein seikka, että heidän olisi pitänyt viedä tätä perhepalvelijain järjestymiskysymystä enemmän eteenpäin, eikä antaa sen luisua sammumapisteeseen, jossa se on ollut jo pitemmän aikaa.

Suomesta on tänne tullut nykyisin paljon sivistyneitäkin naisia, joilla ei ole aavistustakaan amerikkalaisten palvelijain oloista, eivätkä tiedä mitä kuuluu täällä palvelijain tehtäviin, sillä jo vuosia ero tämän maan ja suomen palvelijain välillä on ollut suuri. Näin ollen he suorastaan pilaavat paikat, ja poistavat nekin pienet vapaudet jotka toiset jo ovat saavuttaneet.

He tekevät työtä halvemmalla palkalla, eivät

tahdo vapaapäiviä, ovat tyytyväisiä huonoon ruokaan ja opettavat "rouville" kuinka nöyriä he osavat olla, ja mikä kaikki kuuluu Suomessa palvelijain asemassa olevien tehtäväksi.

Täällä on järjestetty vapaapäivät ja palvelijat ovat tottuneet jo vaatimaan itselleen etuisuuksiaan, mikä suinkaan ei mahtane olla heille liikaa, mutta näin ollen mennään takaisin huimaavaa vauhtia orjuuteen. Sanon teille tässä pari esimerkkiä. Tunsin erään JÄRJESTYNEEN palvelijan joku vuosi sitten ja hän kertoi minulle ettei tahtonut tienata "extra" rahaa lisätöistä vaikka olisi ollut tilaisuus, ja "rouva" oli sanonut maksavansa täyden palkan molemmista tehtävistä. "Työ ei olisi ollut raskas", sanoi hän, "olisin voinut varsin hyvin tehdä molemmat, mutta, jos minä olisin sen tehnyt olisi "rouva" ruvennut ajattelemaan, että tulee ehkä toimeen yhdellä palvelijalla vähemmän. "Ne olivat sisäkön ja pesijätteren ammatit ja tytöille annettiin kahden viikon loma joka kesä, niille jotka olivat olleet paikassa kaksivuotta. Tiialle hankittiin aina uusi tyttö ja "rouva" tavallaan oppi kunnioittamaan tyttöjä siitä, että osasivat vaatia itselleen oikeuksia. Nyt ovat nämä paikat muuttuneet kokonaan; uudet työtöt ovat tulleet vanhojen tilalle. Paikat ovat muuttuneet kuten hän sen enustikin. Tytöt tekevät kahden tytön työt nykyisin ja valittavat sitten työn paljoutta ja sitä että eivät pääse ulos. He ovat itse vieneet nämä tavat taloon. Siis kenen on syy?

Toinen esimerkki:

Eräs tyttö oli tullut suomesta noin vuosi sitten, oli ollut siellä ruukilla työssä ja kehuskeli kuinka hän kantoi savea, ja vaikka työ oli raskas ja toiset olivat lakkoutuneetkir, oli hän vain tahtonut näyttää isännälle kuinka uskollinen hän on. Ei sanonut moittivansa siksi, ettei hänen pois lähdeytäkään voitu sanoa, että olisi niskoitellut. Mikä kunnia! Täällä oli hän palveluksessa erään tohtorin luonna jossa oli ennen pidetty sisäkkö ja tohtorin konttori tyttö. Mutta hän kun tahtoi saavuttaa mainetta matelevaisella nöyryydellään, oli tahtonut tehdä molemmat työt samaan rahaan. Ja uskokaa minua, tämä on tosi asia, hän kiillotti tohtorin ja hänen äitinsä kengät joka aamu, prässäsi tohtorin vaatteet ja pesi kaikki pyykki, työt oli ennen lähetetty ulos. Kengän kiillottaminen ei täällä kuulu perhepalvelijain töihin, täällä on ammattilaiset sillä alalla jotka tekevät sen työn niin halvalla, että järjestyneet palvelijat itsekin kiillotuttavat kengänsä. Nyt on paikka edelleen samanlainen, kukaan ei tahdo siinä olla. Rouva etsii suomalaista "nöyryää" tyttöä ja jos mahdollista, vasta vanhasta maasta tullutta. — Tällaisia tapauksia olisi useampiakin; eräskin tyttö on tehnyt työtä paikassa joka oli samoin aina ennen ollut kelpo paikka. Suomalaiset olivat olleet siinä vuosikausia, saivat vapaa-

päiviä aina torstaisin ja sunnuntaisin ja ruokaa-kin kun vaan vaativat, mutta nyt on siinä ollut pari vuotta suomalainen koulun käynyt neiti, joka on tyytynyt huonoon ruokaan, sillä rouva on oikea "saita", mutta osaa sivellä sinua hienosti sentähden, että olet koulua käynyt. Ja tyttöhen ei enem- pää vaadikkaan! Hän on saanut siis syödä muru-ja, jotka rikkaan pöydältä putoilevat. Ei ole tahto- nut vapaapäiviä, kun ainoastaan muutaman tun- nin lauantaina, käydäkseen suomalaisessa kirkossa kohottamassa rukouksen luojaile siitä, että on pi- lannut toisten työnsaavutukset ja että on osanut ol- la kuuliainen orja. Tämän samaisen tytön asia sai minut kirjoittamaankin tästä asiasta, kävi hä- peäksi nähdä tuollaista menettelyä. Nyt on hän jättänyt paikan ja mennyt omaan ammatteensa. Mutta paikka on pilattu. Rouva ei tahdo antaa enään vapaapäiviä, ja sanoo antamallaan ruualia kyllin tultavan toimeen, vaikka voitaisiin todistaa, että tyttö on suorastaan kitunut ruuan puutteesta. Luonnollisesti ei hän osaa valittaa, sillä hän ei paremmasta mitään tiedä, hän on kärsinyt nälkää Suomessakin, varsinkin nämä viimeiset katovuosien ajat. Tällaiset henkilöt kun tulevat tänne, niin niiden on mahdoton ymmärtää näitä asioita, mutta jos tehtäisi edes jonkunverran kasvatustyötä, niin iköhän asia lopulta parantuisi kaikkien hyväksi.

Nykyisin on täällä hirveän huono aika. Yksinäi- set eivät tahdo saada paikkaa mitenkään, kaikki paikanvälitystoimistot ovat täynnä naisia. Paris-

kunnat ovat suosituja. Joutilaita miehiä kuljes- kelee kadut täynnä. Heidän on pakko mennä nais- ten töihin, ja kun on vielä pariskunta niin mies aina tekee enemmän kuin vaaditaan; auttaa vaimoan luonnollisesti hänen töissään. Se säästää ehkä kyökkipiian palkan. Mies voi olla ajurina, pöy- tään passarina ja valettina samalla kertaa. Mikä ihana ajatus, kyllä ne karpenterit oppivat nopeiksi. Tästä on meidän mahdoton syyttää ketään, ei mie- hiä enempiä kuin naisiakaan, sillä jokaisen on hankittava toimeentulonsa. Voimme kuitenkin teh- dä katsauksen tähän nurinkuriseen elämänjärjes- tykseen, joka menee "järjestyneen" katsantokan- nan mukaisesti alaspäin.

Selvä luokkakasvatuksen puute on ollut suurim- pana esteenä täällä perhepalvelijain järjestämises- sä. Jokaiseen "puolueeseen" kuuluu sadottain jopa tuhansittain palvelijoita. Ollen poliittillisia laa- dultaan, ne eivät tarjoa perheorjille mitään mikä voisi selventää heidän luokkakäsitteitään, mikä joh- taisi heitä ymmärtämään järjestymisen merkityk- sen työmaalla, ja vielä vähemmän keinoja jonka avulla voisivat taloudellista asemaansa parantaa. Eikö olisi jo aika ryhtyä ajatteleviksi ja toimiviksi tekijöiksi sellaiseen järjestöön minkä pyrkimys to- dellisuudessa on työläisten vapauttaminen kapitalis- min ikeen alta. Täten voit saavuttaa itsellesi ja työläistoverillesi paremman toimeentulon, mikä on jokaisen ensimmäinen elämisen ehto. Kehotan siis palvelijoita liittymään yhteen järjestöön, I. W. W. liittoon.

VILJANKORJUU TYÖLÄISILLE

*Puhkee kukat kuorestansa
viljapellot vihanoi.
Talonjussi huolissansa
Kuink' sadons' korjata voi.*

*Hän miettii päivät itseksensä
Yötkin valvoo — uneksuu.
Äreäks' käy rengillensä
Poislähtöön kun valmistuu.*

*Nyt päähän pälkähtävi hälle
Oiva keino, sellainen:
Naapuriinsa yhtymällä,
vois poistaa pulman ainaisen.*

*He kokoontuvat päättämähän,
Kauppalan saliin, avaraam.
Istuntohon oivaan tähän
"Farmarit" vaan lasketaan.*

*Kolme dollaria päivältä
Karvapeite, heinälato vapaa
Oikeus pois I. W. W:ltä
Limmaan armotta, jos heitä tapaa.*

*He tarjoovat sulle poliitikkaa;
Kaukana veljeys on siitä.
Kun pellolla saat ahertaa
Myös päivä ei päivästä riitä.*

*Nyt reippahasti riviin yhdy,
Teollisuus unioon 110:neen.
Toimintahan tarmoin ryhdy
Periaatteen mukaan I. W. W:veen.*

— A. K.